

Міністерство освіти і науки України

ВОДА В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Збірник тез доповідей

V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

Одеса 2014

УДК 628.1:664

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Вода в харчовій промисловості»: Збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Одеса: ОНАХТ, 2014. – 168 с.

У збірнику матеріалів конференції наведені матеріали наукових досліджень у сфері використання води на підприємствах харчової галузі, оцінки її якості та можливого впливу на організм людини.

Матеріали призначені для наукових, інженерно-технічних робітників, аспірантів, студентів, спеціалістів цехів та заводів, які працюють в харчовій промисловості та водних господарствах.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.

Рекомендовано до видавництва Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 03.03.14 р., протокол № 1.

За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Єгорова Б.В.

Редакційна колегія:

Голова	д-р. техн. наук, професор Єгоров Б.В.
Зам. Голови	д-р. техн. наук, професор Капрельянц Л.В.
Члени колегії	д-р. техн. наук, доцент Коваленко О.О.
	д-р. мед. наук, професор Стрікаленко Т.В.

СЕКЦІЯ 2

**ПРЕСПЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ОБЛАДНАННЯ
І РЕАГЕНТИ ДЛЯ ВОДОПІДГОТОВКИ ТА ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД**

ЕКСТРУДОВАНЕ АКТИВНЕ ВУГІЛЛЯ ДЛЯ СОРБЦІЙНОГО ОЧИЩЕННЯ ВОДИ ДЛЯ НАПОЇВ

Олійник С., к.т.н., Прибильський В., д.т.н., проф., Коваленко О., д.т.н.

**Національний університет харчових технологій, м. Київ, Одеська національна
академія харчових технологій, м. Одеса**

Природна питна вода містить складний комплекс мінеральних і органічних речовин, які знаходяться в різних формах іонно-молекулярного та колоїдного стану. Під впливом природних та екологічних факторів спостерігається підвищення вмісту у питній воді органічних, азотовмісних, сірчистих сполук. Ці домішки можуть знаходитися в колоїдному та розчиненому стані, обумовлювати забавленість і мутність води, а також надавати неприємного смаку, присмаку та запаху, мати токсичну дію. Як наслідок, значно погіршуються органолептичні показники готової продукції.

У безалкогольній та лікєро-горілочаній галузях для покращення органолептичних показників води, видалення з неї органічних сполук, сірководню, хлору застосовують спосіб сорбції активним вугіллям (АВ). Вода для виробництва безалкогольних та алкогільних напоїв, бутильованих питних вод повинна відповідати вимогам нормативних технологічних документів та ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Досліджували: воду питну Київського водогону згідно ДСанПіН 2.2.4-171-10; воду підготовлену згідно з СОУ 15.9-37-237:2005 «Вода підготовлена для лікєро-горілочаного виробництва. Технічні умови» та ТІ 10-5031536-73-10 «Вимоги до хімічного складу води у виробництві безалкогольних напоїв», АВ марки Norit ROW 0,8 SUPRA (АВ Norit) фірми Norit, Нідерланди. Бітумінозне АВ марки Filtrasorb F-300 (Chemviron Carbon Filtrasorb® 300, Бельгія) використовували як контроль.

Обробку води АВ здійснювали у динамічному режимі згідно з «Виробничим технологічним регламентом на виробництво горілок і лікєро-горілочаних напоїв. ТР У 18.5064-86» та використовували загальноприйняті методи аналізу у лікєро-горілочаному та безалкогільному виробництвах.

За результатами попередніх досліджень різних сорбційних матеріалів для очищення води встановлено, що перспективним є екструдоване АВ марки Norit ROW 0,8 SUPRA. Оптимальне співвідношення пор цього АВ забезпечує поглинання високо- та низькомолекулярних органічних сполук, що містяться у воді. Це АВ добре змочується водою, поглинає не тільки органічні речовини, а також токсичні сполуки (пестициди, феноли, органічні розчинники, багатоатомні спирти), покращує смак, запах, знижує забарвленість.

Дослідження основних фізико-механічних характеристик показало, що у порівнянні з контрольним зразком досліджуване АВ має менший вміст

водорозчинної золи на 25-30 %, спирторозчинної золи на 15-20 % та вищу механічну міцність на 10-15 %. Покращені фізико-механічні характеристики досліджуваного АВ дають змогу зменшити витрати води на його підготовку у пусковий період, збільшити строк експлуатації та кількість регенерацій.

Встановлено, що у порівнянні з контрольним зразком досліджуване АВ має більшу кількість основних оксидів – на 10-15 %. Це підтверджується кращими сорбційними властивостями АВ Norit, зокрема загальним сумарним об'ємом пор за водою на 25-30 %, адсорбційною активністю за йодом та лужністю водного настою на 30-35 %.

Аналіз фізико-хімічних і органолептичних показників підготовленої води показує, що АВ Norit забезпечує кондиціонування підготовленої води для безалкогольної та лікєро-горілочної галузей за органолептичними показниками, перманганатною окислюваністю, вмістом хлору та сірководню. Під час очищення досліджуваним АВ Norit у воді зменшується забарвленість і мутність на 15-40 %, вміст заліза та марганцю на 10-20 %, сірководню на 20-25 %, поглиблюється видалення органічних речовин на 12-15 %.

Встановлено, що у початковий період роботи фільтра з досліджуваним АВ, у порівнянні з контрольним, спостерігається зменшення вилучування у підготовлену воду кальцію та магнію на 15-30 %, карбонатів на 20-30 %, силікатів на 25-35 %, фосфатів на 10-35 %, сульфатів на 10-15 %, що сприятиме збільшенню стійкості готової продукції.

У порівнянні з контрольним зразком для АВ марки Norit зменшується витрата води на підготування, підпушування та швидке промивання на 15-25 %, при цьому питомий об'єм підготовленої води збільшується на 15-30 %.

Встановлено, що під час проведення регенерування досліджуваного АВ у порівнянні з контрольним зразком ступінь регенерації збільшується на 15-30 %, при одночасній можливості скорочення тривалості пропарювання у 1,2-1,25 рази.

Досліджено вплив підготовленої води на дегустаційну оцінку напоїв та їх прозорість. Одержані дані експериментальних досліджень свідчать, що у горілках, приготовлених на воді підготовленій за допомогою АВ марки Norit спостерігається підвищення прозорості на 7-10 % та загальної дегустаційної оцінки на 0,1...0,15 бали, що позитивно позначається на стійкості та якості готової продукції.

Висновок. Науково обґрунтовано актуальність застосування активного вугілля марки Norit ROW 0,8 SUPRA під час виробництва безалкогольної та лікєро-горілочної продукції. Покращені фізико-хімічні та сорбційні характеристики досліджуваного активного вугілля дають змогу збільшити питомий об'єм підготовленої води на 15...30 %.

Застосування АВ даної марки є перспективним і дозволяє не тільки значно зменшити у воді вміст органічних сполук, але й заліза, сірководню, покращити органолептичні показники як води, так і готової продукції з її використанням.

- ВОДИ (ОДО «Одеський завод мінеральної води «Куяльник», г.Одеса) 72
- Склифос Г., студ., Пасечник Т.В., маг. МОРСКАЯ ВОДА КАК ИСТОЧНИК ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ РЕКРЕАЦИОННЫХ ЗОН Г. ОДЕССЫ** (Одеськая национальная академия пищевых технологий, г. Одеса)
- Стрикаленко Т.В., проф., д. мед. н. «ВОДА И ЭНЕРГИЯ. ЭНЕРГИЯ ДЛЯ ВОДЫ»: ПРОБЛЕМЫ ВСЕМИРНОГО ДНЯ ВОДЫ -2014** (Одеськая национальная академия пищевых технологий, г. Одеса) 73
- Трандасир С., Маркина А.И. ВОДА ИЗ БЮВЕТОВ: ПРОГРЕСС ИЛИ РЕГРЕСС ДЛЯ ЖИТЕЛЕЙ КРУПНЫХ ГОРОДОВ** (Одеськая национальная академия пищевых технологий, г. Одеса) 74
- СЕКЦІЯ 2: ПЕРСПЕКТИВНИ ТЕХНОЛОГІЇ, ОБЛАДНАННЯ І РЕАГЕНТИ ДЛЯ ВОДОПІДГОТОВКИ ТА ОЧИЩЕННЯ СТИЧНИХ ВОД** 75
- Мокиенко А.В., д. мед. н., М.А. Тихонов К** **ОБОСНОВАНІЮ ПРИМЕНЕННЯ ДИОКСИДА ХЛОРА В ПИЩЕВОЙ ПРОМІШЛЕННОСТІ** (Государственное предприятие Украинский научно-исследовательский институт медицины транспорта Министерства здравоохранения Украины, г. Одеса, Офіційний представитель по Югу України ТМ DUTRION, ООО "ГОЛДВЕЙС") 76
- Павленко Н. М, асп., Долгошесва Ю. А., маг., Хомічак Л. М., Прибильський В. Л., проф., Олійник С. І. доц. ПІДГОТОВКА ВОДИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ПИВА** (Національний університет харчових технологій, м. Київ) 79
- Дейниченко Г.В., д.т.н., проф., Мазняк З.О., к.т.н., доц., Гузенко В.В., к.т.н., Лихобаба О.В., студ. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ВОДОПІДГОТОВКИ У ВИРОБНИЦТВІ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ** (Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків) 81
- Олійник С., к.т.н., Прибильський В., д.т.н., проф., Коваленко О., д.т.н. ЕКСТРУДОВАНЕ АКТИВНЕ ВУГІЛЛЯ ДЛЯ СОРБЦІЙНОГО ОЧИЩЕННЯ ВОДИ ДЛЯ НАПОЇВ** (Національний університет харчових технологій, м. Київ, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса) 84
- Коваленко О.О., д. т. н., с.н.с., Коваленко І.В., м.н.с., Василів О.Б., к.т.н., доцент РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВОДОПІДГОТОВКИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА НАПОЇВ ДЛЯ СПОРТСМЕНІВ** (Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна) 86
- Коваленко О.О., д-р техн. наук, с.н.с, Ветров Д.І., ас. МАТЕМАТИЧНА ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВПЛИВУ ЯКОСТІ ВОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЇЇ ПІДГОТОВКИ НА ЯКІСТЬ ЧАЙНИХ НАПОЇВ** (Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса) 89
- Жураківська М.В., асп., Дімітрова М.К., маг. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІМЕРНОГО РЕАГЕНТУ КОМПЛЕКСНОЇ ДІЇ В ТЕХНОЛОГІЇ СТИЧНИХ ВОД РИБОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ** 91

ДЛЯ НОТАТОК

НТБ ОНАХТ

Наукове видання

**Збірник тез доповідей
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

ВОДА В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

27 – 28 березня 2014 року

Під ред. Б.В. Єгорова
Укладач О.О. Коваленко

Підписано до друку 23.03.14 р. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 7. Тираж 100 прим. Зам. № 67/К.

Надруковано з готового оригіналу
65011, м. Одеса, вул. Велика Арнаутська, 60
тел. (048) 777-59-21